

دستور العمل اجرائی بین المللی مدیریت آفتکش ها

ترجمہ از:

احمد حیدری

عضو هیات علمی بخش تحقیقات آفتکش ها،

موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور

مونا ترکمند

کارشناس بخش تحقیقات آفتکش ها،

موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور

باسمه:	ی. احمد، ۱۳۴۸
و نام پدیدآور:	رالعمل اجرایی بین المللی مدیریت آفتکش ها/ مترجمان: احمد حیدری، مونا ترکمند. (به سفارش) وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تحقیقات و آموزش و ترویج کشاورزی
صات نشر:	؛ موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور، ۱۳۹۸
صات ظاهری:	ن.
ید:	۹۷۸-۶۰۰-۵۹۱۶-۲
ت فهرست نویسی:	
ت:	امه: ص. ۵۲.
ع:	ن ها- ایران
ع:	ن ها- ایران- کشاورزی
ع:	ن ها- مقررات بین المللی
ه افزوده:	ترکمند
ه افزوده:	ه تحقیقات گیاهپزشکی کشور
ه افزوده:	ان تحقیقات و آموزش و ترویج کشاورزی
ندی کنگره:	
ندی دبویی:	
ه کتابشناسی ملی:	

ISBN:978-600-5916-35-5

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۱۶-۳۵-۵

دستورالعمل اجرایی بین المللی مدیریت آفتکش ها

مترجمان: احمد حیدری و مونا ترکمند

ویراستار: دکتر محمد علی باغستانی

صفحه آرایی: مونا اسماعیلی

موسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور

ه انتشارات:

؛ ۵۰۰ نسخه

اول: ۱۳۹۸

روی جلد: برگرفته از مرجع اصلی

کتاب با شماره ثبت مورخ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی ثبت شد.

آئی: تهران، بزرگراه شهید چمران، خیابان یمن، پلاک ۱ و ۲، موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور، کد پستی: ۱۹۳۹۵، صندوق پستی: ۱۴۵۴.

تلفن: ۰۲۱۲۲۴۰۳۰۱۲-۱۶

فهرست مطالب

صفحه	نوان
	۱- پیش گفتار مدیر کلFAO
	۲- پیش گفتار مدیر کلWHO
	۳- فصل ۱: اهدافدستورالعمل
	۴- فصل ۲: تعاریف واصطلاحات
۱	۵- فصل ۳: مدیریت آفتکشها
۱	۶- فصل ۴: انجام آزمون آفتکشها
۱	۷- فصل ۵: کاهش مخاطرات بهداشتی و زیستمحیطی
۱	۸- فصل ۶: الزامات قانونی وفنی
۲	۹- فصل ۷: دسترسی ومصرف

مل ۸: توزیع و

۶

تجارت.....

مل ۹: تبادل

۶

اطلاعات.....

مل ۱۰: برچسب نویسی، بسته بندی، انبارداری و دفع

۶

ضایعات...

مل ۱۱:

۶

تبلیغات.....

مل ۱۲: رعایت و نظارت بر

۶

دستورالعمل.....

میمه ۱: اسناد بین‌المللی در خصوص مدیریت شیمیایی،

حفاظت از محیط زیست و سلامتی، توسعه پایدار و تجارت

بین‌المللی مربوط به این دستورالعمل

۶

اجرائی.....

ابع..... ٤

.....

پیش گفتار مترجمین:

عموما استفاده از آفتکش ها در مواقعی که تراکم آفات به سطح زیان اقتصادی رسیده اجتناب ناپذیر است. هر چند اغلب کاربرد این مواد شیمیائی، اقتصادی و مقرون به صرفه به نظر می رسد ولی تحقیقات انجام شده و

شواهد نشان می دهد که مشکلات زیست محیطی و بهداشتی از پیامدهای کاربرد آنهاست.

از نظر زیست محیطی استفاده از آفتکش ها می تواند منجر به تاثیر سوء روی موجودات غیر هدف، دشمنان طبیعی آفات و بروز مقاومت آفات به آفتکش ها و ... شود. از منظر بهداشتی کاربرد آفتکش ها می تواند باعث ایجاد انواع تومور و سرطان در انسان، اختلالات هورمونی، اختلالات جنینی، کاهش ضریب هوشی بخصوص در کودکان و ... شود.

به نظر می رسد در شرایطی که استفاده از آفتکش ها اجتناب ناپذیر است بکارگیری راهبردهای مدیریت آفتکش ها می تواند شرایط را برای بهره برداری حداکثری از مزایای آنها و کاهش مخاطرات آفتکش ها فراهم کند. مدیریت آفتکش به مفهوم کنترل منظم و فنی تمام جنبه‌های دوره زندگی آفتکش از جمله تولید (تولید و فرمولاسیون)، مجوز دادن، واردات، توزیع، فروش، تامین، حمل و نقل، انبارداری، آماده‌سازی، کاربرد، دفع ایمن ضایعات آفتکش و ظروف آن با حداقل مخاطرات زیست محیطی و بهداشتی می‌باشد.

مجموعه حاضر ترجمه چهارمین و آخرین ویرایش از کتاب « دستورالعمل اجرایی بین المللی مدیریت آفتکش ها» است که با همکاری WHO و FAO به تصویب رسیده و منتشر شده است. این دستورالعمل چارچوبی را برای مدیریت تمامی مراحل بکارگیری آفتکش ها، برای تمامی دست اندرکاران شامل مسئولین ثبت آفتکش ها، بخش خصوصی، انجمن های مدنی و سایر ذی نفعان فراهم می کند. این مجموعه مشتمل بر ۱۲ فصل شامل اهداف، تعاریف، مدیریت، انجام آزمون آفتکش ها، کاهش مخاطرات بهداشتی و زیست محیطی، الزامات قانونی و فنی، دسترسی، توزیع، تبادل اطلاعات، برچسب نویسی، تبلیغات و نظارت است.

بر اساس توصیه های FAO این دستورالعمل می تواند مبنائی برای بازبینی و بروز رسانی قوانین موجود در خصوص آفتکش ها در کشورهای مختلف باشد. آئین نامه قانون حفظ نباتات در ایران که مصوب سال ۱۳۴۶ می باشد در بسیاری از حوزه های مرتبط با چرخه زندگی و بکارگیری آفتکش ها مسکوت است. مقررات ذکر شده در این مجموعه می تواند مبنای مناسبی برای نظام مند نمودن توزیع و فروش آفتکش ها در کشور، ارزیابی مخاطرات، تبلیغات، برچسب نویسی، ارزیابی کارائی و... شود. امید است ترجمه این مجموعه بتواند ضمن افزایش آگاهی تمامی دست اندرکاران به توصیه ها و مقررات بین المللی در خصوص آفتکش ها، زمینه ارتقا و بروز رسانی مقررات مربوط به آفتکش ها در کشور و بکارگیری موثر و ایمن آنها را فراهم کند.

پیش گفتار مدیر کل FAO

نوشتار حاضر چهارمین ویرایش از « دستورالعمل اجرایی بین المللی مدیریت آفتکش ها » است که اعضای FAO در سال ۱۹۸۵ آن را به تصویب رسانده اند. این مقررات چارچوبی را برای مدیریت تمامی مراحل آفتکش ها، برای تمامی دست اندرکاران شامل مسئولین ثبت آفتکش ها، بخش خصوصی، انجمن های مدنی و سایر ذی نفعان فراهم می کند. ساختار کلی این مجموعه بدون تغییر است و همه جنبه های مختلف آفتکش از تولید تا مرحله دفع ضایعات را پوشش می دهد.

این نسخه، که در ژوئن ۲۰۱۳ در هجدهمین کنفرانس FAO به تصویب رسید، علاوه بر آفتکش های کشاورزی در بر گیرنده سموم دفع آفات بهداشتی و کنترل ناقلین بیماریزای انسان نیز می شود. این دستورالعمل توجه بیشتری به جنبه های بهداشتی و زیست محیطی آفتکش ها دارد. ضمناً برخی تعاریف و مفاهیم نیز به روز رسانی شده و دستورالعمل ها را بر اساس پیشرفت های مدیریت مواد شیمیائی اصلاح کرده است.

این دستورالعمل جدید زمانی مطرح می شود که توجه بیشتر به افزایش تولید مواد غذایی با در نظر گرفتن حفظ و تقویت منابع طبیعی که در آن تولید انجام می شود مد نظر قرار گیرد. اکوسیستم های سالم دارای تولید بیشتر بوده و آفات و بیماری ها را در سطوح قابل قبول نگه می دارند و در برابر شوک های بوجود آمده مقاومت می کنند. چارچوب استراتژی جدید FAO، حمایت از تولید پایدار محصولات کشاورزی است و دستورالعمل حاضر جزء لاینفک این هدف می باشد. در مناطقی که مدیریت آفات و بیماری ها اجرا می شود، این دستورالعمل به معنای استفاده از مدیریت تلفیقی آفات (IPM) است که مصرف آفتکش ها به طور موفقیت آمیزی کاهش می دهد و میزان عملکرد محصول، کیفیت غذایی و درآمد میلیون ها کشاورز افزایش می یابد.

فراهم کردن دسترسی کشاورزان به منابع محلی بذرهای مناسب و با کیفیت، به جلوگیری از شیوع آفات و بیماریها کمک می کند. محافظت از خاک و توجه به مواد مغذی آن و همچنین دسترسی به آب برای تولید کنندگان محصولات کشاورزی باعث تولید گیاهان سالم تری می شود که نسبت به حملات آفات و بیماری ها مقاوم تر هستند. چنین رویکردهای جامع نگر، همانگونه که در نشریه FAO تحت عنوان^۱ Save and Grow تجسم یافته است، به کاهش اعتماد به سموم دفع آفات و سایر نهادهای خارجی با اطمینان از حفظ منافع اقتصادی و زیست محیطی کمک می کند.

دستورالعمل اجرائی بین المللی برای اجرای مدیریت آفتکش ها اختیاری است که توسط اعضای FAO تأیید شده و از سوی انجمن های کلیدی صنعت آفتکش ها و سازمان های مدنی جوامع حمایت شده است. این دستورالعمل تکمیل کننده سایر ابزارهای قانونی مانند کنوانسیون روتردام (که بر رضایت آگاهانه اولیه برای تجارت بین المللی برخی از مواد شیمیایی و آفتکش های خطرناک تأکید دارد)، کنوانسیون استکهلم (که دارای مقرراتی در مورد آلاینده های آلی پایدار است)، کنوانسیون بازل (که در مورد کنترل حرکت فرامرزی پسماندها و ضایعات خطرناک است) و یا مکانیزم های داوطلبانه مانند رویکرد استراتژیک به مدیریت بین المللی مواد شیمیایی^۲ (SAICM) است. آفتکش ها گروه مهمی از مواد شیمیایی هستند که نیاز به مدیریت دقیق دارند. اینجانب همه کسانی را که با مدیریت آفات و آفتکش ها سروکار دارند را به استفاده از این دستورالعمل به عنوان یک راهنمای مرجع در طراحی سیاست ها، متون قانونی و راهبردهای فنی تشویق می کنم.

پیش گفتار مدیر کل WHO

صد و سی و چهارمین هیات اجرایی WHO، « دستورالعمل اجرایی بین المللی مدیریت آفتکش ها » را مورد توجه قرار داده است. این دستورالعمل اجرائی، استانداردهای اختیاری و دستورالعمل های لازم را برای تمام افرادی که به نحوی مرتبط با مدیریت آفتکش ها در تمام مراحل کاربرد آفتکش ها از تولید تا دفع ضایعات هستند فراهم می آورد.

¹ Save and Grow, FAO, 2011

² Strategic Approach to International Chemicals Management

هدف اصلی این دستورالعمل اجرائی به حداکثر رساندن منافع حاصل از کاربرد آفت‌کش‌ها در اماکن عمومی و کشاورزی است، به نحوی که در آن سلامت انسان و محیط زیست از اثرات مضر آنها تضمین گردد.

این دستورالعمل اجرائی برای استفاده در قوانین ملی طراحی شده و مسئولیت مشترک بخش‌های مختلف را توصیف می‌کند. این دستورالعمل تعیین‌کننده نیازهای همکاری مشترک، نیازهای اجرائی و توصیف‌کننده استانداردهای مدیریت آفت‌کش‌هاست.

نسخه اصلی این مقررات و قوانین اجرائی در سال ۱۹۸۵ توسط FAO ایجاد گردید و نسخه کنونی آن در سی و هشتمین کنفرانس FAO در ژوئن سال ۲۰۱۳ به تصویب رسید. این نسخه در کمیته همکاری مشترک FAO و WHO در زمینه مدیریت آفت‌کش‌ها تکمیل تر شد و آفت‌کش‌هایی که برای کنترل آفات بهداشتی و ناقلین نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد به آن افزوده شد. از نقطه نظر بهداشت عمومی این دستورالعمل با هشدار به کشورها سعی دارد با مشخص کردن آفت‌کش‌های بسیار خطرناک و یا در صورت لزوم حذف آنها از چرخه مصرف و یا توجه ویژه به گروه‌های آسیب‌پذیر مانند کودکان، زنان و افراد مبتلا به HIV/AIDS و تاکید بر کاهش مصرف آفت‌کش‌ها و تاکید شدید بر مدیریت تلفیقی ناقلین بیماری‌های انسان، مخاطرات آفت‌کش‌ها را کاهش دهد.

این دستورالعمل اجرائی به عنوان چارچوبی برای گسترش ظرفیت کشورهای عضو در حال توسعه، برای نظام‌مند کردن، ارزیابی و کنترل موثر بر آفت‌کش‌ها و آنهایی که در کنترل آفات بهداشتی مورد استفاده و تجارت قرار می‌گیرند بکار گرفته می‌شود.

WHO از کشورها و سایر ذی‌نفعان خواستار همکاری و تبادل اطلاعات و تجربه‌ها برای غلبه بر محدودیت منابع و ایجاد ظرفیت می‌باشد. FAO و WHO به عنوان دو سازمان، تلاش‌های بیشتری برای همکاری و مشارکت نزدیک با سایر ملت‌ها، بخش خصوصی و جامعه مدنی برای افزایش سطح آگاهی و ایجاد ظرفیت برای اجرای موثر این دستورالعمل در کشورهای در حال توسعه، خواهند داشت.

مارگارت چان

مدیر کل سازمان بهداشت جهانی (WHO)